

Finansdepartementet

Penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2016:8)

Tullverket, som deltar i det nuvarande samordningsorganet mot penningtvätt och finansiering av terrorism, är positivt till utredningens förslag och vill lämna följande synpunkter.

13.3 Granskning och rapportering

Tullverket delar utredningens bedömning¹ att skyldigheten att rapportera förhållanden som indikerar samband med penningtvätt eller finansiering till Polismyndigheten bör gälla generellt för alla myndigheter och anser att det är angeläget att frågan utreds närmare.

För Tullverkets del skulle en uttrycklig uppgiftsskyldighet kunna bidra till fler rapporter till Finanspolisen i fall då Tullverket vid tullkontroll på inre gräns påträffar stora mängder kontanta medel och det i övrigt finns indikationer på att allting inte står helt rätt till. Detta bedöms bidra till att minska den svaga länk som Tullverkets begränsade befogenheter innebär i brottsutredningskedjan.

18 kap. Nationell samordning av arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Tullverket bedömer att den förslagna regleringen av en myndighets-gemensam samordningsfunktion, tillsammans med förslagen i kap. 19, som avser att stärka Finanspolisens självständiga ställning och roll i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism, skapar bättre förutsättningar för Sverige att bekämpa den aktuella brottsligheten. Urvalet av deltagande myndigheter i samverkan bör medföra att den samlade kunskapen om penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige ökar och talar för en förbättrad samverkan mellan brottsförebyggande och brottsbekämpande myndigheter, på det sätt som utredningen avser.

Tullverket har en positiv inställning till aktuell samverkan, men konstaterar att myndigheten har begränsade befogenheter att bidra inom ramen för dagens lagstiftning.

¹ S. 298.

Mot bakgrund av samordningsfunktionens omfattande uppdrag och ökade förväntningar om resultat kan den tid och de resurser Tullverket kommer ägna åt aktuell samverkan tänkas öka något. Det är dock svårt att i nuläget bedöma hur Tullverkets bidrag i samverkan kommer att bli.

19 kap. Finanspolisens roll

Tullverket konstaterar att det idag saknas en tydlig kontaktpunkt vid misstänkt penningtvätt. Tydliga kontaktvägar skulle i viss mån förbättra möjligheterna för Tullverket att inom ramen för sitt uppdrag bidra i kampen mot aktuell brottslighet. Tullverket bedömer att det är viktigt för kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism att Finanspolisen får en förstärkt roll. Med utökade resurser till Finanspolisens förfogande bör även förutsättningarna förbättras för att uppgifter som Tullverket lämnar kan tas emot för vidare utredning inom Polismyndigheten. Se även synpunkt ovan om generell underrättelseskyldighet.

22 kap. Insyn i fråga om ägande och kontroll av juridiska personer

Tullverket delar utredningens bedömning² att uppgifter om verklig huvudman i juridiska personer skulle utgöra en värdefull information för samtliga brottsbekämpande myndigheter i det brottsbekämpande arbetet generellt. Det kan ofta vara svårt att ta reda på vem som verkligen kontrollerar en juridisk person, något som kan ha mycket stor betydelse i bl.a. brottsutredningar där juridiska personer är inblandade. Tullverkets uppdrag och verksamhet är sådan att denna information är högst relevant. Tullverket ser det som angeläget att frågan utreds vidare och att nödvändiga författningsändringar genomförs för att möjliggöra för alla brottsutredande myndigheter att få tillgång till registret.

Övrigt

Avslutningsvis konstaterar Tullverket att det i de nationella riskbedömningarna av penningtvätt, år 2013, respektive finansiering av terrorism, år 2014, bedömdes att gränsöverskridande transporter av kontanter utgör en central del vad gäller penningtvätt liksom finansiering av terrorism. Samtidigt kan kontanta medel i dag föras in i och ut ur Sverige med få restriktioner. Det föreligger endast skyldighet att till Tullverket anmäla summor som överstiger 10 000 euro vid passage in i eller ut ur EU. I samband med lagförslaget³ om tullkontroll av kontanta medel ansåg regeringen att det inte var förenligt med målen med förordning (EG) nr 1889/2005 om kontroll av kontanta medel⁴ att skapa utrymme för att brottsbekämpande myndigheter närmare ska undersöka och överväga om det finns

² S. 533 f.

³ Prop. 2006/07:68 Tullkontroll av kontanta medel m.m.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1889/2005 av den 26 oktober 2005 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen.

skäl inleda förundersökning.⁵ Om anmälningsplikten inte är uppfylld enligt EU förordningen vid yttre gräns föreslogs därmed att Tullverket skulle få kvarhålla påträffade kontanter endast om det behövs för att genomföra en kontroll. Tullverket har inga befogenheter enligt penningtvättlagen. Det råder ingen anmälningsplikt vid inre gräns.

Tullverket kan konstatera att Tullverkets begränsade befogenheter skapar en svagare brottsbekämpningskedja, vilket ibland gör sig påmint i det operativa arbetet liksom i samverkan mot penningtvätt. Det händer att Tullverkets tjänstemän påträffar stora mängder kontanter på inre gräns, framför allt vid Öresundsbron utanför Malmö. Det kan då vara frustrerande att inte kunna vidta några åtgärder, särskilt när det finns indikationer på att allt inte står rätt till. Detsamma gäller vid yttre gräns där införsel av flera miljoner oanmälda kontanter endast kan leda till en anmälan om misstänkt tullförseelse.

Tullverket skulle välkomna utökade utredningsbefogenheter på penningtvättområdet, vid både inre och yttre gräns. Med befogenhet att ingripa enligt penningtvättlagen skulle Tullverket i samband med tullkontroll t.ex. kunna ta kontanta medel i beslag vid misstanke om penningtvättsbrott och utreda vissa sådana brott när så anses lämpligt. Tullverket skulle då även kunna bidra mer i samverkan. Om ett sådant förslag skulle övervägas bör en bedömning göras om detta är avsett att påverka Tullverkets budget.

Ett annat alternativ vore att igen överväga frågan om möjligheten för Tullverket att omhänderta kontanta medel vid yttre gräns, som inte har anmälts i behörig ordning, inom ramen för ett administrativt förfarande. Detta skulle inte förändra situationen på inre gräns där anmälningsplikt inte råder, men skulle vid tullkontroll på yttre gräns, skapa ett tidsmässigt utrymme att överlämna ärendet till Polismyndigheten att överväga om det finns skäl inleda förundersökning och fatta beslut om ett straffprocessuellt tvångsmedel. Genom penningtvättdirektivet eftersträvas ett effektivt system där åtgärder av administrativ och straffrättslig karaktär ska komplettera varandra. Enligt Tullverkets bedömning torde en dylik nationell reglering vara förenligt med målen i penningtvättdirektiven och inte stå i strid med artikel 4.2 förordning (EG) nr 1889/2005 om kontroll av kontanta medel. En sådan befogenhet vore inte främmande för Tullverket, som har en liknande befogenhet när det gäller ingripande mot varor som misstänks utgöra intrång i en immateriell rättighet.⁶ En dylik befogenhet bedöms inte ha någon större inverkan på Tullverkets budget.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit generaltulldirektören Therese Mattsson (beslutande), överdirektören Per Nilsson, chefsjuristen

⁵ Prop. 2006/07:68 Tullkontroll av kontanta medel m.m. s. 27 ff.

⁶ Rådets förordning (EG) nr 1383/2003 av den 22 juli 2003 om tullmyndigheternas ingripande mot varor som misstänkt utföra intrång i vissa immateriella rättigheter

Charlotte Zackari och verksjuristen Malin Lundberg (föredragande) och handläggaren Lotta Rytter Dufwa.

TULLVERKET

Therese Mattsson

Malin Lundberg

Kopia:
KOM
BB